

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Observationes literales in præcedens testimonium. Sectio XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Observationes literales in præcedens testimonium.

SECTIO XII.

Primum advertimus, cum dicitur, *viam viri in adolescentula*, pro viro esse Hebraicè geber, quod nomen deducitur à radice gabar, hoc est, roborare, prævalere, fortem, & violentum esse, veluti Gen. 7. *Et aqua prævaluerunt nimis super terram*, & c. 49. *Benedictiones patrum confortatae sunt*: & Psal. 64. *Verba iniquorum prævaluerunt super nos*: & Psal. 102. *Corroboravit misericordiam suam super timentes se*. denique *leb. 36* indicat *bit eis opera eorum*, & scelera eorum, quia violenti fuerunt. Hinc ergo deducitur nomen giber, id est, potens & robustus, & gebir, id est, Dominus, vel dominator, & geber, siue gebar, id est, vir à fortitudine, & robore: quare non est prætereundum, quòd cum tam multa sint apud Hebræos nomina, quæ hominem, & virum significant, illud potissimum delectum sit ad Christum exprimendum, cum de eius conceptu, & natiuitate ex Virgine habeatur sermo, quòd à robore, & fortitudine deducitur: quòd mysterium ut magis intelligas, oportet advertere multa esse apud Hebræos nomina, quæ hominem significant. Primum est Adam אדם, ab humo, seu terra rufa, ex qua corpus hominis fuit efformatum: habetur id nomen Psal. 115. cum dicitur, *Omni homo mendax*. Secundum שׂר, quòd nomen licet quemcumque hominem generatim significet, sumitur tamen pro viro nobili, & primario, ut 1. Reg. 26. *Nunquid non vir tu es? & quis alius similis tui in Israel?* Tertium שׂר, quòd deducitur à miseris, & laboribus, quibus humana vita est obnoxia, à radice שׂר, hoc est, dolere, & infirmari: habetur id nomen Pl. 102. *Homo sicut fenum dies eius*: & Esaia 51. *Ego ipse consolabor vos: quis tu, ut timeas ab homine mortali, & à filio hominis, qui quasi fenum ita arefcet?* Quartum denique nostrum geber, quòd à robore, & fortitudine desumitur.

Cum igitur tam multa sint nomina, quæ hominem, virum que in genere apud Hebræos significant, non vacat sanè mysterio, quòd nullo alio Christus in incarnatione eo loco Prouerborum fuerit expressus, nisi illo, quòd fortitudinem, roburque significaret, ut videlicet exploratum esset Deum in incarnationis mysterio in Virgine perfectò summam potètiã, fortitudinẽque declarasse, quippe qui absque vllò integritatis Mariæ præiudicio tantum, ac tam sublime mysterium in ea perficere potuisset. Quare meritò de incarnationis mysterio loquens Regius Propheta dixit Psal. 102. *Quoniam secundum altitudinem caeli à terra corroborabit misericordiam suam super timentes se*. Dicitur autem Deus corroborasse, seu fortem fecisse misericordiam comparatione præcedentium temporum, quæ incarnationem fuerunt antegressa: quoniam tunc quali debilis, & infirma misericordia quòdammodò videbatur, quòd nemini cælum refereret, quam idcirco Deus confirmandam, & corroborandam duxit per incarnationem Filij. Et quoniam eadem radix gabar, à qua deducitur nomen geber, significat etiam violentum esse, id quoque mirificè quadrat in incarnationis mysterium, ut Deus homo geber, hoc est, violentus in amore dicatur, quoniam præ amoris violentia, atque vehementia omnes superauit difficultates, quæ ex parte hominum mysterium incarnationis aut impedire, aut retardare potuerunt, cuiusmodi erant innumera in omni genere flagitia, quibus homines tam singulari beneficio in dies magis, ac magis indigni reddebantur. Id quòd eleganti similitudine expressit Dauid loco citato illis verbis: *Quoniam secundum altitudinem caeli à terra corroborauit misericordiam suam*: quorum verborum Caiet. cum vult esse sensum, Diuinam videlicet gratiam nullis peccatis debilitatam fuisse, sed potius

Riiii)

magis roboratam, & confirmatam resistendo tam multis demeritis, locutione metaphorica, qua id roboratum dicimus, quod a multis impugnatum firmitatem tamen suam retinet, ad quod explicandum adhibetur similitudo altitudinis caelorum a terra. Etenim sicut, inquit, nullae mutationes, quae circa terram, & vniuersè circa actiuorum, & passiuorum sphaeram fiunt, perueniunt ad altitudinem caelorum, quin potius caeli secundum suam a terra altitudinem firmi, & stabiles in sua dispositione perseverant, quantumcumque inferiora immutentur: ita Divina gratia, & misericordia in suo robore, & fortitudine perseveravit, nec propter hominum flagitia aliquam mutationem subiit, quia multo magis excelsa, & eminens est super vniuersam hominum malitiam, quam sit caelum super terram. Dicatur igitur Verbum in assumpta natura geber, hoc est, homo violentus prae magnitudine amoris, quoniam sui amoris violentia omnes omnino

Divini amoris violentia in hominum peccatis superanda.

D. Bernard.

aggeres, & obiectas moles perripit, & euertit: quas homines suis sceleribus ad impediendum, vel retardandum misericordiae eius cursum excitabant: quam ob causam pulchrè Bern. serm. 64. in Cant. Dei in homines amorem violentum appellauit: *Itane, inquit, summus omnium vnus factus est omnium? quis hoc fecit? Amor dignitatis nescius, indignatione diuus, effectu potens, suasu efficax: quid violentius triumphat de Deo amor. Quid tamen tam non violentum? Amor est: quae est ista vis, quae tam violenta ad victoriam, tam victa ad violentiam? vbi obseruanda sunt illa verba, tam violenta ad victoriam: verè enim Diuinus erga homines amor violentus fuit ad victoriam, hoc est, ad vincendas omnes difficultates, quae ex hominum sceleribus, & demeritis nascebantur, nec enim tantis flagitiis impediri vnquam potuit, quominus sese magno impetu ad illos adamandos, fouendosque incitaret.*

III. Secundo obseruandum est tam sublime esse incarnationis mysterium, vt nulla intelligendi vis creata ad illius perfectam cognitionem possit pertingere: id enim significatur, cum dicitur multo esse facilius cognoscere res omnes abstrusas ac reconditas, cuiusmodi est via aquilae in caelo post volatum, via serpentis in

Mysterium incarnationis, quam sit sublime.

Ephes. 3. 18.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

D. Ambros.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

Christi charitas omniem superat cognitionem.

petra post transitum, & via nauis in medio mari post: ursum, quam viam viri in adolescentula, hoc est incarnationem Verbi in Virgine. Hanc nimirum ob causam Paulus charitatem Christi, quae videlicet in eius tum passione, tum etiam incarnatione resplenduit, dixit supereminere omni scientiae: hunc enim sensum habet illud ad Ephes. 3. *vt possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum: scire etiam supereminentem scientia charitatem Christi.* Quo loco illud, *scientia*, dandi casus, & cū supereminentem, construi debet, vt sit sensus, charitatem Christi esse supereminentem omni scientiae, hoc est, omnem scientiam, & cognitionem excedere longèque superare: habetur enim Graecè, *ὑπερβαλλούσα*, & *ὑπερβαλλούσα*, nec refert, quod *τῆς γνώσεως*, id est, cognitionis, siue scientiae, est in gignendi casu: etenim verbum *ὑπερβαλλούσα* gignendi casum postulat apud Graecos: itaque idem est Graecè supereminentem cognitionis, atque Latine supereminentem cognitioni. Ita hunc locum interpretatur D. Ambros. in suis comment. super epistolam ad Ephes. refertque ad amorem Plum, quem Christus tum in incarnatione, tum in passione demonstrauit. Post Dei Patris, inquit, infinitam, & incomprehensibilem cognitionem, & inenarrabilem clementiam Christi quoque agnoscere nos vult charitatem, quia supereminens est scientiae, & subintelligitur humana, vt super scientiam hominum habeatur dilectio Christi. Quis enim potest colligere mysterij huius charitatis rationem, vt Deus hominis causa homo nasceretur: & deinde moreretur pro hominibus: nunquid non charitas haec super scientiam hominum est? Hoc ergo vult nos scire quod sensus noster assequi non potest, nec perficere profunditatem beneficiorum Christi erga nos. Haec ille.

Tertia

Tertia observatio est Lyrani existimantis Salomonē hoc loco præcipua Christi III.
 mysteria complexū fuisse, ab incarnatione scilicet usque ad eius in cælum ascen-
 sionem, in uerbo tamen ordine sumpto initio ab ascensione, atque per viā aquilæ
 in cælo Christi in cælum ascensionē accipiendam esse: per viam colubri super pe-
 tram eius resurrectionem, quoniam ex petra clausi sepulchri Christus in serpente
 æneo, quē in deserto Moyses exaltauit, adumbratus mirabiliter resurrexit: per viā
 nauis in medio mari sanctissimam Christi in hoc mundo conuersationem intelli-
 gi oportere, denique per viam viri in adolescentula eius incarnationem in Vir-
 gine. Et quoniam hæc omnia mysteria propter summam præstantiam, & altitudi-
 nem perfectē à nobis intelligi nequeunt, idcirco ea Salomon in rebus ad cognos-
 cendum difficillimis numerauit. Nec verò multū repugnauerim, si quis cū Ly-
 rano arbitretur Salomonem ad literam de his omnibus mysteriis sub aquilæ ser-
 pentis, nauisque metaphorica similitudine locutum fuisse, quamquam cōmunis
 expositio aliō desectat. Atque ut cætera interim mittamus: quod Christus aquila
 fuerit in ascensione, perspicuum est eo, quod altissimè sese extulit, & super omnes
 cælos ascendit, ut Paulus docet ad Ephel. 4. *Quod autem ascendit, quid est nisi, quia
 descendit primum in inferiores partes terræ: Qui descendit, ipse est, & qui ascendit super omnes cæ-
 los, ut impleret omnia: ubi in primis aduerte rationē ascensus reddi ex eo, quod prius
 descendit: & quia descendit in inferiores partes terræ, idcirco supra omnes cæ-
 los ascendisse, ut profunditati humilitatis responderet ascensionis sublimitas: dein-
 de ascendisse super omnes cælos, ut impleret omnia, id est, ut interpretatur D. D. Thomas
 Thom. ut impleret omne genus hominum spiritualibus donis, & præterea, ut om-
 nia, quæ de ipso erant scripta, adimpleret. Eundem aquilæ volatum descripsit Re-
 gius Propheta Psal. 67. *Qui ascendit super cælum cælorum ad Orientem: & Michæas c. Psal. 67. 14.
 2. Ascendet pandens iter apertum. Sanè Christum aquilæ in ascensione comparauit S. Mich. 2. 13.
 Maximus Episc. hom. 2. de Pentecoste, ubi afferens illud Psal. 102. *Renouabitur ut a-
 quila iuuentus tua, sicut aquila, inquit, humilia deserit, alta petit, cælorum vicina conscendit:
 ita & saluator humilia inferni deseruit, paradisi altiora petit, cælorum fastigia penetravit. Sed
 quid facimus, quod aquila prædam frequenter diripit? nec in hoc dissimilis est saluator, prædam
 enim sustulit, cum hominem, quem suscepit, inferni raptum faucibus portauit ad cælum, sicut
 scriptum est. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem. Hæc Maximus. Ad ascen-
 sionem quoque Domini referri potest illud Deut. 32. quod ad literam de populo
 Hebræorum dictum est, quem Dominus ex Egypto in terram promissionis e-
 ductum instar aquilæ toto itineris tempore mirifice protexit: sicut aquila, inquit,
 prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans: dicitur enim aquila, ut pullos ad
 volandum, exeundumque è nido incitet super ipsos alas expandere, & subinde
 volitare: quo eodem modo instar aquilæ Christus in die Ascensionis super dis-
 cipulos quasi volitans in cælum conscendebat, ut eos ad volandum, atque in cælum
 quoque ascendendum incitaret.***

¶ Sextum testimonium ex illis verbis Cant. 3.

*Egredimini, & Videte filia Sion Regem Salomonem in diademate, quo
 coronauit illum mater sua in die desponsationis illius
 & in die lætitiæ cordis eius.*

SECTIO XIII.

Supponendum est in primis hoc loco non esse sermonem de Rege Salomone
 Dauidis filio, quoniam is nunquam legitur à Bethsabee matre diademate ali-